

Hesabat – 2015

/ixtisarla/

“İnsan ruhunun bütün sərvətlərinin xəzinəsi” olan kitabxanalarımız hələ qədim dövrlərdən cəmiyyətin həyatında əhəmiyyətli rol oynamış, yarandığı gündən xalqın mənəvi sərvətlərinin daşıyıcısına, qoruyucusuna çevrilərək, zaman-zaman onların nəsil-dən-nəslə ötürülməsini təmin etmişdir. Öz inkişafının yeni mərhələsinə qədəm qoyan kitabxanalarımız müasir texnoloji vasitələrdən bəhələnərək bu gün də bu şərəfli missiyanı yerinə yetirir.

Respublikada ilk olaraq 1 İyul 1974-cü ildən mərkəzləşdirilən Sumqayıt şəhər MKS-ə hazırda S. Vurğun adına Mərkəzi kitabxana və 10 kitabxana filial daxildir. Bunlardan 7 kitabxana filial böyüklərə, 1-i gənclərə, 2 uşaq kitabxanası isə kiçik yaşlı oxuculara xidmət edir. S.Vurğun adına Mərkəzi kitabxana MKS-ə daxil olan digər kitabxanalara metodik mərkəz funksiyasını yerinə yetirir.

Hesabat ilində kitabxanalarımızda Respublika Prezidentinin və dövlətimizin qərar və göstərişlərinin, sərəncamlarının, həmçinin "Mədəniyyət haqqında" Azərbaycan Respublikasının Qanununun, Azərbaycan Respublikasının Mədəniyyət Konsepsiyasının, həmçinin "Kitabxana işi haqqında" Azərbaycan Respublikasının Qanununun icrası ilə bağlı, respublikada 2015-ci ilin "Kənd təsərrüfatı ili" elan edilməsi, "Azərbaycan Respublikasında təhsilin inkişafı üzrə Dövlət Strategiyası"nın həyata keçirilməsi ilə bağlı Fəaliyyət Planı"nın 1.3 və 4.7 bəndinin icrası ilə əlaqədar, o cümlədən respublikamızın ərazi bütövlüyünə, dövlət müstəqilliyinə, diyarşunaslığa, ölkəşunaslığa milli adət-ənənələrə, mülki müdafiyyə, hərbi vətənpərvərlik tərbiyəsinə, erməni işğalçılarına qarşı mübarizə tariximizə, itirilmiş yurd yerlərimizə, 20 Yanvar, Xocalı soyqırımı, 20 Noyabr kimi milli faciələrimizə həsr olunmuş, həmçinin əlamətdar və tarixi günlərimiz: Yeni il, Novruz, Qurban, Ramazan bayramları ilə əlaqədar bir sıra maraqlı, yaddaqalan və silsilə tədbirlər həyata keçirilmişdir.

Hesabat ilində Sumqayıt şəhər MKS-nin **564378 nüsxə** fondu olmuşdur. İl ərzində **8163** nüsxə yeni ədəbiyyat alınmış, kitabxana qaydası ilə işlənərək kitabxanalara paylanmışdır.

Sumqayıt şəhər MKS-nin kollektivi şəhər əhalisinin bütün təbəqələrində mütaliyyə marağın formalaşmasına və inkişaf etdirilməsinə kitabxana xidmətinin əhatə dairəsinin genişləndirilməsinə, onun forma və məzmunca yeniləndirilməsinə nail olmaq məqsədilə **2015-ci ili "MÜTALİƏ İLİ"** elan etmişdir. Yeni ilin ilk günlərindən "Mütaliə ili" ilə bağlı kompleks tədbirlər planı işlənib hazırlanmış və il boyu həyata keçirilmişdir.

"Mütaliə ili" çərçivəsində ekskursiyalar, məlumat günləri, mətbuat xülasələri, sosioloji sorgular, "Oxucu ilə üz-üzə" silsiləsindən görüşlər, diskussiya və dəyirmi masa kimi mütərəqqi tədbir formalarından istifadə edilərək oxuculara xidmət işi həyata keçirilmişdir. S. Vurğun adına Mərkəzi Kitabxanada yazıçı, jurnalist Eyruzla oxucuların görüşü və onun "Mister Riç" kitabının müzakirəsi, yazıçı Süleyman Hüseyinovun "And" romanının təqdimatı, sumqayıtlı şair Əvəz Mahmud Lələdağla görüş, "Yaşıldərə" yaşayış massivi kitabxanasında və Ə. Vahid adına kitabxana filialda görkəmli yazıçı Elxan Elatlının "Qisas gecəsi", Dövri mətbuat şöbəsində "Xəyanət" romanı üzrə keçirilən kitab müzakirələri buna sübutdur. Bundan başqa "Mütaliə ili" ilə bağlı S. Vurğun adına Mərkəzi kitabxanada "Mütaliəni həyat tərzinə çevirək" mövzusunda disput, Mərkəzi kitabxananın İncəsənət şöbəsində "Kitab sizin dostunuz, yoldaşınızdır" mövzusunda viktorina, Uşaq şöbəsində "Hansı kitabları oxuyuruq" mövzusunda müzakirə saatı, "Yaşıldərə" yaşayış massivi kitabxanasında "Kitabsız bir ömrün mənası heçdir" başlığı

altında məlumat günü keçirilmiş, Corat qəsəbə kitabxanasında “Kitab bəşəriyyətin ən böyük kəşfidir” başlığı altında kitab həftəsi təşkil edilmişdir.

O cümlədən “**Mütaliə ili**” **çərçivəsində** həm kitabxanalarda, həm də digər təşkilat və ünvanlarda “Kitablarla dost olaq” devizi altında səyyar sərgilər və sərgilər təşkil edilmiş, fondumuz təbliğ olunmuşdur. S. Vurğun adına Mərkəzi kitabxana tərəfindən Bülbül adına Uşaq İncəsənət Məktəbində, Sumqayıt Dövlət Universitetində, Mərkəzi uşaq kitabxanası tərəfindən Şahmat dama məktəbində təşkil olunmuş **səyyar sərgilər** buna sübutdur. Eyni zamanda MKS-ə daxil olan kitabxanalar tərəfindən kitabxana xidmətindən uzaq düşmüş qaçqın və məcburi köçkünlərin məskunlaşdığı ərazilərdə səyyar kitabxana xidməti təşkil olunmuşdur. Belə ki, bu layihə çərçivəsində MKS-in metodiki mərkəzi olan S. Vurğun adına Mərkəzi kitabxananın Xidmət və Uşaq şöbələrinin kollektivi Novxanıda yerləşən Zəngilan rayon 11 sayılı tam orta məktəbində, Mərkəzi uşaq kitabxanasının kollektivi Gənclər kitabxanası ilə birlikdə Laçın rayonunun 5 sayılı tam orta məktəbində və Qubadlı rayonunun Dondarlı tam orta məktəbində, Zəngilan rayonu 15 sayılı tam orta məktəbində, o cümlədən Nizami Gəncəvi adına Kitabxana klubun əməkdaşları Sarıqayada yerləşən Laçın rayonunun Şəlvə kənd Uşaq Musiqi Məktəbində müxtəlif vaxtlarda səyyar kitabxana xidməti təşkil etmişlər.

25.04. 2015-ci il tarixdə Səməd Vurğun adına Mərkəzi kitabxananın Xidmət və Uşaq şöbələri ulu öndərimiz Heydər Əliyevin 92-ci ildönümü ərəfəsində Bülbül adına Uşaq İncəsənət Məktəbində səyyar sərgi təşkil etmiş, İncəsənət şöbəsi 23 sayılı məktəbdə "Azərbaycanın özü qədər əbədi Heydər Əliyev" mövzusunda tədbir keçirmişdir. **13.05.2015-ci il tarixdə** isə MKS kollektivinin birgə iştirakı ilə dahi öndərin anadan olmasının 92-ci ildönümünə həsr olunmuş ənənəvi ümumşəhər tədbiri - **VIII Kitab bayramı** keçirilmişdir.

Vətənpərvərlik tərbiyəsinin təbliği kitabxanalarımızın həyata keçirdiyi ən ümdə istiqamətlərdəndir. Oxucularının əsas hissəsi gənclərdən ibarət olan Sumqayıt şəhər MKS-ə daxil olan kitabxanalarda hərbi vətənpərvərlik tərbiyəsinin təbliği ilə bağlı keçirilən silsilə tədbirlərdə gənclərimizə mənsub olduğu xalqın varlığı ilə fəxr edən, babalarımızdan bizə miras qalan torpaqlarımızın azadlığı, bütövlüyü, suverenliyi uğrunda mübarizə aparmağı bacaran əsil vətəndaş olmaq tövsiyə edilir.

S. Vurğun adına Mərkəzi kitabxananın Xidmət şöbəsində vətənpərvərlik tərbiyəsinin təbliği ilə bağlı “Vətən dərdi Sumqayıtlı yazarların dili ilə”, Gözdən Əlillər Cəmiyyətinin Sumqayıt şəhər şöbəsi ilə birgə keçirilən “Mən Azərbaycanlıyam” adlı tədbir, hərbi vətənpərvərliyin təbliğinə həsr olunmuş bədii qiraət müsabiqəsi, qüdrətli hökmdar və şair Şah İsmayıl Xətaiyə həsr olunmuş "Bir əlində qılınc, birində qələm" adlı biblioqrafik göstəricinin təqdimatı, M. Ə. Rəsulzadə adına kitabxana filialda “Azərbaycanın milli qəhrəmanları” mövzusunda oxucu konfransı, İncəsənət şöbəsində “Vətən sevgisindən doğan qəhrəmanlıq” adlı tədbir keçirilmişdir.

Gənclər kitabxanasında 2 Fevral Azərbaycan Gəncləri Günü ilə əlaqədar “Azərbaycan gəncliyi milli irsimizin dayağıdır”, M. Ə. Sabir adına kitabxana filialda “Gənclik–sabaha gedən yol” adlı dəyirmi masalar, N. Gəncəvi adına Kitabxana Klubda “Yeni sabahlara işıqlı bir yol” adlı diskussiya keçirilmişdir.

Azərbaycan tarixinin təbliği ilə əlaqədar Gənclər kitabxanasında Tarixi Araşdırmalar Qurumunun dəstəyi ilə “Əmir Teymur və Azərbaycan” adlı oxucu konfransı, M. Ə. Sabir adına kitabxana filialda 18 aprel Beynəlxalq abidələr və Tarixi Yerlər Gününə həsr edilmiş “Daşlarda yaşayan tarix” mövzusunda dəyirmi masa keçirilmişdir.

Hesabat ilinin iyun ayında, Azərbaycanın paytaxtı Bakıda Avropa ölkələri arasında ilk Olimpiya oyunları keçirildi. S. Vurğun adına Mərkəzi Kitabxanada və MKS-ə daxil olan digər kitabxana filiallarda I Avropa oyunları həsr olunmuş sərgilər, Mərkəzi Uşaq

Kitabxanasında I Avropa Oyunları uşaqların gözü ilə” adlı rəsm sərgisi təşkil edilmişdir. Sərgilərdə vətənimizin idman tarixində önəmli səhifələrdən biri olan bu mötəbər yarışla bağlı kitablar, dövrü mətbuat materialları və oxucuların Avropa oyunlarına həsr edilmiş əl işləri nümayiş etdirilmişdir.

Dünya xalqları arasında milli-mənəvi dəyərləri ilə tanınan Azərbaycan xalqı təbliğ etdiyi bəşəri ideyaları, adət-ənənələri, milli xüsusiyyətləri ilə özünəməxsus yer tutur. Azərbaycan xalqının böyük tarixi, zəngin mədəniyyəti var. Kitabxanalarda keçirilən kütləvi tədbirlər vasitəsilə mənəvi dəyərlərimizin təbliğinə hesabat ilində də diqqət yetirilmişdir. Belə ki, kitabxanalarımızda 8 Mart Beynəlxalq Qadınlar Bayramı münasibətilə “Qadınlar zəriflik təcəssümüdür” /MK/, “Qadınlar qürur mənbəyimizdir” /Dövrü mətbuat şöbəsi/, “Gül nəfəsli analar” /Uşaq şöbəsi/ adlı səhərcik, şeir dəqiqələri keçirilmiş, sərgi təşkil edilmiş və xülasə verilmişdir

Milli-mənəvi dəyərlərimizin ən gözəl daşıyıcısı olan elimizin əziz bayramı Novruz bayramı münasibətilə “Novruz xoş müjdələr bayramı” /MK/, “Novruzum yazım mənim” /Dövrü mətbuat şöbəsi/, “Novruzum, baharım, yazım” /Gənclər kitabxanası/ başlığı altında ədəbiyyat açıq baxış və sərgilər təşkil olunmuş, bayramın tarixi kökləri, Novruz süfrəsi, Novruz adətləri, ilaxır çərşənbələrlə bağlı ədəbiyyat nümunələri nümayiş etdirilmiş, Uşaq şöbəsində “Gəldin, nəfəsinlə yazım qayıtdı” adlı bayram şənliyi keçirilmişdir.

Hesabat ilində S. Vurğun adına MK-nın Xidmət şöbəsinin əməkdaşları Qadın təşəbbüsü və Sosial Problemlərin Həllinə Yardım İctimai Birliyində 29.04.2015-ci il tarixdə “Milli-mənəvi dəyərlər zənginliyə aparan yoldur” mövzusunda diskussiya, 15.05.2015-ci il tarixdə Beynəlxalq Ailə Günü ilə əlaqədar “Ailə- cəmiyyətin özəyidir” mövzusunda dəyirmi masa, 17.06.2015-ci il tarixdə 18 İyun-İnsan Hüquqları Günü ilə əlaqədar “Demokratik cəmiyyətdə gender bərabərliyi” mövzusunda dəyirmi masa keçirmişdir. Tədbirlərdə SDU-nun tələbələri, 5 sayılı məktəbin şagirdləri və oxucular iştirak etmişdir.

Hesabat ilində folklorumuzun ən yaxşı nümunəsi olan nağıllarımızı, laylalarımızı, bayatı və tapmacalarımızı yaşatmaqla kiçik yaşlıları kitabxanaya cəlb etmək, onlarda mütaliə mədəniyyətinin formalaşmasına yardımçı olmaq məqsədilə N. Gəncəvi adına Uşaq kitabxana klubunda və S. Vurğun adına MK-nın Uşaq şöbəsində **Nağıl otaqları**, Mərkəzi uşaq kitabxanasında isə **Nağıl guşəsi** yaradılmışdır. İl ərzində kitabxanalara tez-tez Tədris mərkəzindən, 5, 11, 12 nömrəli məktəblərdən, Saray qəsəbəsindəki 3 nömrəli məktəbdən kiçik yaşlıların ekskursiyaları olmuş, uşaqlar nağıl otağı, burdakı eksponatlarla tanış edilmişlər. İl ərzində Nağıl otaqlarında kiçik yaşlılar üçün tamaşalar təşkil olunmuş, cizgi filmləri göstərilmiş, ayrı-ayrı nağılların ucadan oxusu keçirilmişdir.

Hər il ənənəvi olaraq Sumqayıt yazarlarının poeziya günü kitabxanalarımızda qeyd edilir və bu əlamətdar gün münasibəti ilə maraqlı tədbirlər keçirilir. Hesabat ilində də bu günlə bağlı S. Vurğun adına Mərkəzi Kitabxanada “Vətən dərdi sumqayıtlı yazarların dili ilə” mövzusunda yazarlarla görüş və M. Ə. Sabir adına kitabxana filialda “Bədii sözün işığında” adlı şeir axşamı, keçirilmişdir.

Sumqayıt şəhər MKS-nin Mərkəzi kitabxanası və kitabxana filiallarında kompüterləşdirilmiş infrastruktur qurulmuş, kitabxana yeni informasiya texnologiyaları ilə təchiz edilmişdir. S.Vurğun adına Mərkəzi kitabxananın www.sumlib.az və Mərkəzi uşaq kitabxanasının www.sum.child.az saytları hesabat ilində də oxucuların istifadəsində olmuşdur. Bundan başqa MKS-nin iki kitabxanasında - S. Vurğun adına Mərkəzi kitabxanada və Mərkəzi uşaq kitabxanasında tətbiq olunan İRBİS-64 Avtomatlaşdırılmış Kitabxana-İnformasiya İdarəetmə Sisteminin elektron kataloqunun bazalarında işlər bu il də müntəzəm olaraq davam etdirilmişdir. Belə ki, “Kitabxana-bibliografya proseslərinin avtomatlaşdırılması” şöbəsi tərəfindən il ərzində dövrü mətbuatın müntəzəm işlənməsi

hesabına “Elektron kartoteka-2015” bazasında 15355 min məqalə təsvir olunmuşdur. “Xarici dildə olan ədəbiyyat” bazasında 113 adda 383 kitab, “Retro kitablar” bazasında 15 adda 17 kitab, “Avtoreferat” bazasında 302 referat işlənmişdir. 835 adda 3716 kitab “Yeni kitablar” bazasında, 1 adda 1 CD-DVD “Elektron resurslar” bazasında, həmçinin 19 adda 79 not əsəri “Notlar” bazasında işlənmişdir. Eyni zamanda il ərzində “Toplu kataloq”, “Diyar kitablar”, “Uşaq ədəbiyyatı” bazaları ilə iş davam etdirilmişdir. “Hüquqi sənədlər” və “Diyarşünaslıq” kartotekaları ilə iş də diqqət mərkəzində saxlanılmış, “Hüquqi sənədlər” bazasında 1742, “Diyarşünaslıq” kartotekasında 686 məqalənin elektron təsviri edilmişdir.

2015-ci ildə şöbə tərəfindən MKS-ə daxil olan yeni ədəbiyyatın annotasiyalı “Məlumat bülleteni” və “Uşaq ədəbiyyatı bülleteni” hazırlanmışdır.

Bundan başqa il ərzində Mərkəzi Kitabxananın əməkdaşları tərəfindən “Görkəmli sərkərdə” /Əlağa Şıxlinski–150/, “Şərqi dahi bəstəkarı” /Üzeyir Hacıbəyov–130/, Rəşid Behbudovun 100 illik yubileyi ilə əlaqədar “Nəgmə doli bir ömür”, həmçinin Şah İsmayıl Xətaiyə həsr olunmuş “Bir əlində qılınc, birində qələm”, “Sumqayıt hadisələri” adlı bibliografik göstəricilər tərtib edilərək saytda yerləşdirmişdir. Həmçinin saytın “Layihələr” bölməsində 2015-ci ildə Bakı 2015 Avropa Oyunlarının keçirilməsi ilə əlaqədar “Bakı 2015 Avropa oyunları” və Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyevin Sumqayıta olan xüsusi qayğısını əks etdirən “İlham Əliyevin səfərləri - 2015” adlı vəsait tərtib olunub yerləşdirilmişdir.

2015-ci ildə Sumqayıt Mərkəzləşdirilmiş Kitabxana Sistemi Vahid Mərkəzləşdirilmiş Kitabxana portalına qoşulmuşdur. (sumgait.cls. az)

2015-ci ildə də Sumqayıt şəhər MKS-i Azlibnet.az saytına elektron kitablar hazırlayıb göndərmə işini davam etdirmişdir.

Hesabat ilində Qubadlı rayon, Qusar rayon və Cəlilabad rayon MKS-nin əməkdaşları iş təcrübəsini öyrənmək məqsədilə S. Vurğun adına Mərkəzi kitabxanada olmuş, kitabxananın fəaliyyəti, şöbələrin işi ilə tanış olmuşlar.

Hesabat ilinin oktyabrın 16-da Sumqayıt şəhər MKS-in fəaliyyətinin yoxlanılması məqsədilə Mədəniyyət və Turizm Nazirliyinin monitorinqi olmuş və Sumqayıt MKS-nin fəaliyyəti qənaətbəxş qiymətləndirilmişdir.

Bundan başqa hesabat ilində Mərkəzi kitabxana, Mərkəzi uşaq kitabxanası, həmçinin internetə çıxışı olan digər kitabxanalarda da kitabxanadaxili ənənəvi iş metodları, kitabın, kitabxanaların təbliği ilə bərabər, internet vasitəsi ilə informasiya mübadiləsinin təşkili, internetin, saytların, sosial şəbəkələrin köməyi ilə oxucu sorğularının ödənilməsi, keçirilən tədbirlərin işıqlandırılması həyata keçirilmişdir.

2015-ci ildə S. Vurğun adına Mərkəzi Kitabxananın incəsənət şöbəsinə internet xətti çəkilmiş, WI-FI zonası yaradılmışdır.

2015-ci ildə Sumqayıt şəhər MKS-də “Uşaq hüququ” informasiya mərkəzi ilə bağlı, uşaq kitabxanalarında təşkil olunmuş Nağıl otaqları və nağıl guşələri ilə bağlı, həmçinin bütövlükdə kitabxanaların və MK-nın şöbələrinin fəaliyyətindən bəhs edən **bukletlər** hazırlanmışdır.

2015-ci ildə MKS-in 5 və 14 sayılı kitabxana filiallarında cari təmir işləri görülmüşdür.

Kitabxanaçıların təhsili, ixtisas biliklərinin yüksəldilməsi MKS-də hər zaman diqqət mərkəzində olmuşdur. 2015-ci ildə də bu sahədə müvafiq işlər görülmüş, 2 nəfər kitabxanaçı Respublika İxtisasartırma Mərkəzində kurs keçmiş, 1 kitabxanaçı təcrübə məqsədilə Milli kitabxanaya, 2 kitabxanaçı F.Köçərli adına Respublika Uşaq Kitabxanasına göndərilmiş, 1 kitabxanaçı isə C.Cabbarlı adına Respublika Gənclər Kitabxanasında treninqlərdə iştirak etmişdir.

İl ərzində Sumqayıt şəhər MKS-in maddi-texniki bazasının möhkəmləndirilməsi, yeni avadanlıq və inventarlarla təchiz olunmasına da diqqət yetirilmişdir.

Hesabat ilində də MKS-ə daxil olan kitabxanalarda kütləvi tədbirlərin keçirilməsində, kitab gecikdirən oxuculardan ədəbiyyatın geri alınmasında, cırılmış ədəbiyyatların bərpasında oxucu fəalllarının qüvvəsindən səmərəli istifadə olunmuşdur.